

การปรับปรุงกรอบความตกลงว่าด้วยข้อตกลงยอมรับร่วมของอาเซียน
(ASEAN Framework Agreement on Mutual Recognition Arrangements: AFA on MRA)

จัดทำโดย นางธนพร เคลือบมณี
ผู้อำนวยการกลุ่มพันธกรณีองค์การภูมิภาค

ด้วยปัจจุบันเศรษฐกิจของไทยต้องเผชิญกับความท้าทาย จากบริบททางการเมืองและการค้าระหว่างประเทศที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว รัฐบาลไทยจึงมีนโยบายให้ความสำคัญกับการพัฒนาประเทศ ให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงแนวโน้มของตลาด ทั้งในประเทศและระหว่างประเทศ เสริมสร้างอุตสาหกรรมให้เข้มแข็งและพัฒนาเศรษฐกิจไทยให้แข็งแกร่งและสามารถแข่งขันได้ในตลาดโลก ภายใต้กรอบความร่วมมือต่างๆ โดยเน้นย้ำความสำคัญของการเป็นหุ้นส่วนยุทธศาสตร์และเสริมสร้างความเป็นปึกแผ่นในอาเซียน เช่นเดียวกับ ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนที่มุ่งขจัดอุปสรรคทางการค้าในอาเซียน โดยมีคณะกรรมการที่ปรึกษาด้านมาตรฐานและคุณภาพของอาเซียน (ASEAN Consultative Committee for Standards and Quality: ACCSQ) เป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนอุตสาหกรรม เพื่ออำนวยความสะดวกทางการค้าผ่านการปรับมาตรฐานให้สอดคล้องกับมาตรฐานระหว่างประเทศ การจัดทำความตกลงยอมรับร่วม และการปรับระบบด้านกฎระเบียบให้เป็นหนึ่งเดียว

ในการนี้ ประเทศไทย โดย สำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม (สมอ.) ในฐานะหน่วยงานหลักของไทย ภายใต้กรอบ ACCSQ ของอาเซียนร่วมกับประเทศสมาชิกอาเซียน อีกรั้ง ๙ ประเทศ ได้แก่ บรูไน กัมพูชา อินโดนีเซีย ลาว พม่า ฟิลิปปินส์ สิงคโปร์ และเวียดนาม ปรับปรุงกรอบความตกลงว่าด้วยข้อตกลงยอมรับร่วมของอาเซียน (ASEAN Framework Agreement on Mutual Recognition Arrangements: AFA on MRA) ฉบับปี ๒๕๔๑ ซึ่งเป็นกรอบความตกลงที่อาเซียนใช้ในการยอมรับผลการตรวจสอบและรับรอง โดยไม่ต้องตรวจสอบซ้ำ ลดต้นทุน และระยะเวลา โดยใช้เป็นกรอบในการจัดทำความตกลง MRA รายสาขาเฉพาะผลิตภัณฑ์ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ ยา อาหารสำเร็จรูป ยานยนต์ และวัสดุอาคารและสิ่งก่อสร้าง ดังนั้น กรอบความตกลงฉบับใหม่ ปี ๒๕๖๓ ปรับปรุงเพื่อให้มีความทันสมัย และใช้เป็นกรอบในการจัดทำข้อตกลงยอมรับร่วมรายสาขา อุตสาหกรรมและเกษตรในอนาคต ในการยอมรับผลการตรวจสอบและรับรอง เพื่ออำนวยความสะดวกทางการค้าในอาเซียน โดยไม่ต้องตรวจสอบซ้ำ

สมอ. จึงเล็งเห็นว่า ความตกลงดังกล่าว จะช่วยสร้างโอกาสทางการค้า การขยายธุรกิจในสาขาที่ผู้ประกอบการไทยมีศักยภาพ การเคลื่อนย้ายสินค้าในภูมิภาคอย่างเสรี และการบรรลุผลสำเร็จของอาเซียนในการเป็นตลาดและฐานการผลิตเดียว และสามารถแข่งขันกับภูมิภาคอื่นได้ ตามวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งประชาคมอาเซียน (ASEAN Community)

โดยเฉพาะผู้ประกอบการที่ต้องการส่งออกสินค้าต่างๆ ภายใต้ข้อตกลง MRA รายสาขา ไปยังประเทศในอาเซียน สามารถยื่นขอการรับรองจากหน่วยตรวจสอบและรับรองที่ขึ้นบัญชีไว้กับอาเซียนได้ ทั้งนี้ ในส่วนของภาครัฐ ภาคเอกชน จึงควรปรับตัวเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวและเตรียมความพร้อมเพื่อให้สามารถดำเนินการตามข้อตกลงดังกล่าวได้ โดยมีรายละเอียดดังนี้

- ๑) ภาครัฐต้องทำหน้าที่เป็นหน่วยงานกำกับดูแลกฎระเบียบ ปรับมาตรฐานต่างๆ ให้สอดคล้องตามที่อาเซียนกำหนด และทำหน้าที่เป็นหน่วยงานผู้มีอำนาจหรือหน่วยงานผู้แต่งตั้ง จัดตั้ง คณะกรรมการร่วมรายสาขา เพื่อทำหน้าที่แต่งตั้ง ชี้นับบัญชีรายชื่อหน่วยตรวจสอบและรับรองของอาเซียน (Conformity Assessment Body – CAB) หรือ การแต่งตั้งผู้เชี่ยวชาญ (Panel of Experts: PoE) เพื่อตรวจประเมินระบบการตรวจสอบและรับรองของอาเซียน เพื่อให้หน่วยตรวจสอบและรับรองที่ขึ้นบัญชีไว้สามารถให้การรับรองตามข้อกำหนดของอาเซียนได้ รวมทั้ง สนับสนุนและส่งเสริมภาคอุตสาหกรรมโดยพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านการตรวจสอบและรับรองให้สามารถรองรับผลิตภัณฑ์ใหม่ๆ ในอนาคตได้ ได้แก่ พัฒนาศักยภาพห้องปฏิบัติการทดสอบให้มีขีดความสามารถเพิ่มขึ้น พัฒนาบุคลากรให้สามารถตรวจสอบและรับรองตามมาตรฐานของอาเซียนได้ นอกจากนี้ ทำหน้าที่เป็นคณะกรรมการเพื่อเข้าร่วมในคณะทำงานรายสาขาของอาเซียนที่กำกับดูแล MRA เพื่อติดตามความเคลื่อนไหว และนำความรู้มาถ่ายทอดให้แก่ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย สามารถปฏิบัติตามเงื่อนไขของอาเซียนได้
- ๒) ภาคเอกชนที่มีขีดความสามารถด้านรับรอง หรือ ทดสอบผลิตภัณฑ์ สามารถสมัครยื่นขอขึ้นบัญชีเป็นหน่วยตรวจสอบและรับรองของอาเซียนได้ เพื่อให้การรับรองและทดสอบผลิตภัณฑ์กับผู้ส่งออกสินค้าไปยังอาเซียน เป็นการยกระดับหน่วยรับรอง และห้องปฏิบัติการทดสอบของไทยให้มีความน่าเชื่อถือเทียบเท่าสากล โดยแต่ละผลิตภัณฑ์จะมีการกำหนดเงื่อนไขให้ปฏิบัติตามมาตรฐานสากล เช่น ISO/IEC 17025, ISO/IEC 17065, ISO/IEC 17020 และ ISO/IEC 17021 เป็นต้น

หลักเกณฑ์ที่เกี่ยวข้องกับกรอบความตกลง AFA on MRA ได้สรุปสาระสำคัญไว้ดังตารางสรุปข้างล่าง

สาระสำคัญ

ประโยชน์

1. เพิ่มขีดความสามารถทางการแข่งขันในตลาดโลก โดยมีหน่วยตรวจสอบและรับรอง (CAB) ที่ได้มาตรฐาน นำเชื่อถือ สอดคล้องตามแนวทางสากล และรองรับผลิตภัณฑ์รายสาขาในอนาคต
2. อำนาจความสะดวกทางการค้าระหว่างประเทศ โดยลดต้นทุนและไม่ต้องตรวจสอบซ้ำ
3. ปรับมาตรฐานในอาเซียนให้สอดคล้องกันตามแนวทางสากล
4. ผู้บริโภคเชื่อมั่นในสินค้าและบริการที่ได้รับการรับรองแล้ว และเป็นไปตามมาตรฐานสากล

กรอบความตกลงว่าด้วยข้อตกลงยอมรับร่วมของอาเซียน ฉบับปรับปรุงแก้ไข (AFA on MRA)

วัตถุประสงค์	เพื่อกำหนดหลักการและเงื่อนไขทั่วไปในการจัดทำข้อตกลงยอมรับร่วม (MRA) รายสาขาของอาเซียน
ขอบข่าย	ครอบคลุมผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม และการเกษตรของอาเซียน
หลักเกณฑ์ในการคัดเลือกสาขาเพื่อจัดทำ MRA	<div style="display: flex; justify-content: space-between;"> <div>การจัดอุปสรรคทางเทคนิคต่อการค้า</div> <div>รัฐมนตรีเศรษฐกิจอาเซียนเห็นชอบ</div> <div>มูลค่าทางการค้า</div> <div>ความสนใจของประเทศสมาชิกทุกประเทศ</div> <div>ความพร้อมของโครงสร้างพื้นฐานทางเทคนิค</div> <div>กฎระเบียบของประเทศสมาชิกและผลกระทบทางการค้า</div> </div>
การจัดตั้งคณะกรรมการยอมรับร่วมรายสาขา (USC)	JSC ทำหน้าที่แต่งตั้งและขึ้นบัญชี CAB เป็นห้องปฏิบัติการทดสอบ หรือหน่วยรับรอง หรือทำหน้าที่แต่งตั้งผู้เชี่ยวชาญ เพื่อตรวจประเมินระบบตรวจสอบและรับรองภายใต้ MRA
การกำกับดูแล CAB	หน่วยงานผู้มีอำนาจที่ประเทศสมาชิกอาเซียนแต่งตั้ง มีหน้าที่กำกับดูแลและสร้างความเชื่อมั่นในขีดความสามารถของ CAB ที่ขึ้นบัญชีไว้
การปฏิบัติตาม MRA	กำหนดให้ MRA แต่ละฉบับระบุวันที่มีผลบังคับใช้ เงื่อนไขการปฏิบัติตาม MRA แต่ละฉบับ และการผ่อนผันระยะเวลาให้กับประเทศสมาชิกที่ยังไม่มีความพร้อมในการปฏิบัติตาม
การมีผลบังคับใช้	เมื่อประเทศสมาชิกอาเซียนทั้ง 10 ประเทศได้ให้สัตยาบัน โดยจะใช้แทนที่กรอบความตกลงฯ ฉบับปี 2541 และไม่มีผลบังคับใช้ย้อนหลังกับ MRA ที่ลงนามไว้แล้ว

จัดทำโดย อ.ก.บ. ธันวาคม 2564

ดังนั้น ผู้ประกอบการที่ประสงค์จะส่งออกสินค้าต่างๆ ที่เข้าข่ายตามที่อาเซียนกำหนด ได้แก่ ผลิตภัณฑ์ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ ยา อาหารสำเร็จรูป ยานยนต์ และวัสดุอาคารและสิ่งก่อสร้าง ก็สามารถนำผลการตรวจสอบและรับรองจากหน่วยตรวจสอบและรับรองที่ขึ้นทะเบียนไว้แล้ว ไปยื่นขออนุญาตนำเข้าสินค้าในประเทศอาเซียนได้ โดยไม่ต้องตรวจสอบซ้ำ ทั้งนี้ จะส่งผลดีต่อผู้บริโภคที่สามารถซื้อสินค้าที่ได้มาตรฐานและเชื่อมั่นในคุณภาพและบริการตามมาตรฐานของอาเซียนด้วยเช่นกัน